

The Struggle with the Angel

וירא כי לא יבדו לו ניצח גברי יגלו

ד ונתנו אל יעקב את כל אלהי הנכר אשר בידם ואת הנזקים אשר
ה באונייהם ויסמן אתם יעקב תחת האלה אשר עמי שכם: ויסעו ויהי ו
תחת אלהים על הערים אשר סביבתיכם ולא רדפו אחרי בגי
י יעקב: ויבא יעקב לונה אשר בארץ כנען הוא בית אל הוא וכל
ו העם אשר עמו: ויבן שם מזבח ויקרא למקום אל בית אל כי שם
ה נגלו אליו האלהים בכרחו מפני אחריו: ותמת דברה מינקת רבקה
ו ותקבר מתחת לבית אל תחת האלון ויקרא שמו אלון
בכות:

פלוט וילא

9

1

והקם בקילה הוא ויקח
את שתי נשיו ואת שתי שפחתיו ואת אחד עשר ילדיו ויעבר את
יד מעבר יבק: והקם ויעברם את הגחל ויעבר את אשור לו:
יד ויותר יעקב לבדו ויאבק איש עמו עד עלות השחר: וירא כי לא
יד יכול לו ויגע בכף ירכו ומקע פה ירה יעקב בהאבקו עמו: ויאמר
יד שלחני כי עלה השחר ויאמר לא אשלחך כי אם ברכתני: ויאמר
יד כט אליו מה שמך ויאמר יעקב: ויאמר לא יעקב יאמר עוד שמך כי
יד ל אם ישראל כי שרית עם אלהים ועם אנשים ותוכל: וישאל יעקב
יד ויאמר הגידה נא שמך ויאמר למה זה תשאל לשמי וירבה אתו שם:
יד לא ויקרא יעקב שם המקום פניאל כי דאיתי אלהים פנים אל פנים
יד לב ותנצל נפשי: וזרח לו השמש כאשר עבר את פנואל והוא
יד לג צלע על ירכו: על פן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה אשר
יד על כף הירך עד היום הנה כי נגע בכף ירה יעקב בגיד הנשה:

פלוט וילא

וירא כי לא יכל לו כדומר לא וכו' לחוציא את ישראל מיוחדו של מקום.

פלוט וילא

10

2

(כה) ויותר יעקב לבדו, כלומר שהעביר כל אשר לו, שלא היה עוד לעבור אלא הוא לבדו, ורצה לעבור אחריהם, כי לברוח דרך אחרת שלא יפגשונו עשו נתכוון: ויאבק מלאך עמו, שלא יוכל לברוח ויראה קיום [הבטחתו] של הקי שלא יזקהו עשו.

הדגלה (כ)

11

ויחן את פני העיר, אמר רב מטבע תיוקן להם, ושמואל אמר שווקים תיוקן להם, ור' יוחנן אמר מרחצאות תיוקן להם. (א) (א)

פלוט וילא

12

3

ויחן את פני העיר, נכנס בערב שבת עם דמרומי חמה מבעוד יום, וקבע תחת המזבח מבעוד יום הדיא אמרה שיומר יעקב את המזבח קודם שניתנה.

פלוט וילא

13

4

ויותר יעקב לבדו, איר אעזר שנשהייר על פכין קטנים, מכאן לצדיקים, שחכיב עליהם מסונס, יותר סגופן, וכל כך למה, לפי שאין מושטין וריהן כגזל.

ג' תתי (הא)

14

5

ויגע בכף ירכו, נגע בצדיקים ובצדיקות בנביאים ובנביאות שהן עתידות לעמוד בסנו, ואיזה זה, זה דורו של שטר.

מכאן יגלה וילא

15

6

כי יקד ילד לנו בן נתן לנו ותהי ה המשרה על שכם ויקרא שמו פלא יועץ אל גבור אביעד שר שלום: (א) (א)

פלוט וילא

16

ולו היה בן ושמו שאול בתור נטוב ואין איש מבני ישראל טוב ממנו משכמו ומעלה גבה מקל העם (א) (א)

פלוט וילא

17

7

ויקח אבדן ה את שרי אשמו ואת לוט בן אחיו ואת כל רכושם אשר רכשו ואת הנפש אשר עשו בחרן ויצאו ללכת ארצה כנען ויבאו ארצה כנען ויעבר אבדן בארץ עד מקום שכם עד אלון מורה ויבנו בני עמי או בארץ: ויבא יהוה אל אבדן ויאמר לך ירעה אמן אתי הארץ הזאת ויבן שם מזבח ליהוה הנראה אליו:

פלוט וילא

18

8

פירש"י, אבל יעקב לא נפל על צוארי יוסף ולא נשקו, ואמרו רבותינו (מדרש אגדה) שהיה קורא את שמע.

פלוט וילא

והקשה, למה יוסף לא קרא קריאת שמע כיון ששעת קריאת שמע היה, שדוחק לומר שהקדים או שאחר, כי רזיון מקרימין ושעה אחת לכלם. ועוד מנא לן שקרא קריאת שמע יוסף וכו' (א) (א)

פלוט וילא

ויראו משה וקניי ישראל את העם לאמר שמר את כל המצוה אשר אנכי מצוה אתכם היום: והיה ביום אשר מעברו את הירדן אלי. הארץ אשר יהיה אלהיך נתן לך נהקמת לך אבנים גדלות ושדת אדם בשיד: ונכמת עליהן את כל דברי המורה הזאת בעברך לטען אשר מבא אל הארץ אשר יהיה אלהיך ונתן לך ארץ ובה תלכוד לט בש אשר דבר: והיה אלהיך אבדן לך: והיה בעברכם אתי ו יכדו מקימו את האבנים הגדלה אשר אנכי מצוה אתכם היום:

(ט) משל למלך שהיה לו בן והשלימו
על כל נכסיו. ואמר הבן לאביו אם אין אתה גורן לי הכסא שלך היואך
הכל יודעים שאתה טחכני. אלא כשתתן לי מקום הכסא שלך הכל
נתתן לי קולוס. כך נתן האלהים לאברהם העולם שנא' (מלשי"ט) וה'
אמר הכסא אני מאברחם. כיון שנתן לו הכל. א"ל אם אין אתה גורן לי
כיהם"ק המשפחה אמה על המשפחה אמה לא נתת לי כלום: ונתן
לו הקב"ה כל מה שבקש שנא' (שם) ואני נתתי לך שכס אחר על אחיך.
וכיון ששמע אברהם כן מה אמר אלהים דבר בקושו אעלוח:

משה יב
א

(כט) לא יעקב. לא יאמר עוד שהברכות באו לך בעקבה וברסן
כי אם בשדרה ובגלוי פנים. וסופך שהקב"ה נגלה אליך בבית
ומחליף את שמך. ושם הוא מברכך. ואני שם אהיה ואודה לך
עליהן. וזה שכתוב: וישר אל מלאך ויכול בכה ויתחנן לו (הושע
יב ה). בכה המלאך ויתחנן לו. ומה נתחנן לו: בית אל ימצאנו
ושם ידבר עמנו (שם). המתן לי עד שידבר עמנו שם. ולא רצו
יעקב ועל כרחו הודה לו עליהן והוה: ויברך אותו שם (פסוק ל)
שהיה מתחנן להמתין לו ולא רצה. ועם אנשים. עשו ולבן
ותוכל להם.

ב ע

96

היה דבר הנקלה נתפס קצאו איש אצד-יסקל קטו ונקיאו האי"ש ואקיש נתקלו אהם קונך הנהר
לו גם אישה אשר נקדה בן אצד-רכות בעלה ותקטל אותו לטכונה: כיים ופעל על-יחפה וירחלים
וקנה קדול ביה: לה נתען ותואבר יתאפרים בערים הרקיע אהם תושבים לנטל באהנו הקרית
אקד קרת עקנו קרית אבותינו לאינקסל קקנו שבת האש-הולש ויהלה קקנו לא יוסר ו
לו נתפל קנה לארץ ונפוח ארתי ונקוט קניהם קאסר ורבים קקני יקדל אקר היו ששים
מן קיבים קבם ו"א שט ברית אבוקים:

נתיא אכזבו

97

וישלת יעקב מלאכים לפגיו אלי-עשו אחיו ארצה שער שדה אדום: ו
רצו אתם לאמר כה תאמרו לאדני לעשו כה אמר עבדך יעקב ה
עם לבנתי ואחר עד-עתה: והי' לי שור וקמור צאן ועבד ושפחה ו
ואשלה להגיד לאדני למצאתו בעיניך: וישבו המלאכים אלי:
יעקב לאמר באנו אל-אחיך אלי-עשו וגם הלך לקראתך וארבע
מאות איש עמו: ויקרא יעקב מאד ויצר לו ויחץ את-העם אשר-אתו
ואת-הצאן ואת-הבקר והגמלים לשני מחנות: ויאמר אם יבוא עשו
אל-המחנה האחת והכהו והנה המחנה הנשאר לפליטה: ויאמר
יעקב אלהי אבי אברהם ואלהי אבי יצחק יהוה האמר אלי שוב
לארצה ולמולדתך ואיטיבה עמך: קטנתי מפל המסדים ומפל-יא
האמת אשר עשית את-עבדך כי במקלי עברתי את-הנהר ונה
ועתה היתי לשני מחנות: הציגני בא מיד אחי מיד עשו כי-יורא אנכי יב
אתו פן-יבוא והכני אם על-בנים:

97

אני רומח ושדי כמגדלות *אמר רבי
ויהנן אני רומח זו הודה ושדי כמגדלות אלו
תלמידי רבמים *ורכא אמר אני רומח זו
כנסת ישראל ושדי כמגדלות אלו בתי כנסיות
ובתי מדרשות

א' פס' א

98

ואמר רבי יצחק מאי
הקב"ה רבוננו של עולם אל תתן לעשו הרשע תאות לבו זממו אל תפק זון
נרממא של אדום שאלמלי הן יוצאין מדיבן
כל העולם כולו

א' פס' א

99

וישם את-ב
השפחות ואת-הילדיהן ראשונה ואת-לאה וילדיה אחרנים ואת-רחל
ואת-יוסף אחרנים: והוא עבר לפניהם וישתחו ארצה בע-פעמים
עד-גשתו עד-אחיו: וירץ עשו לקראתו ויחבקו-הו ויפל על-צווארו
וישקו ויבכו: וישא את-עיניו וירא את-הנשים ואת-הילדים ויאמר
מי-אלה לך ויאמר הילדים אשר-נתן אלהים את-עבדך:

100

99

רש"י ד"ה גרמניא שם כו'
נ"ב כמדומה ר"ל גרמניא היא אשכנז שלנו:

נ"ב יצק
נתיא

100

(כה) ויותר יעקב. שכס פכים קטנים וחזר עליהם³⁵. ויאבק איש.
מנחם³⁶ פי: ויתעפר איש, לשון: אבק, שהיו מעלים עפר
ברגליהם ע"י נענועם. ולי נראה שהוא לשון: ויתקשר ולשון
ארמי הוא: בחר דאביקו ביה³⁷, ואביק ליה מיבק³⁸, לשון:
עניבה, שכן דרך שנים שמתעצמים להפיל איש את רעהו שחובקו
ואובקו בזרועותיו. ופירשו רז"ל³⁸* שהוא שרו של עשו.

א' ע

101

כי ויותר יעקב לבדו ויאבק איש עמו עד צלות השחר: וירא כי לא
יכל לו ויגע בכף-ירכו ותקע כף-ירך יעקב בהקבוקו עמו: ויאמר
כח שלחני כי עלה השחר ויאמר לא אשלחך כי אם-ברכתני: ויאמר
כח אליו מה-שמך ויאמר יעקב: ויאמר לא יעקב יאמר עוד שמך כי
לא אמר ישראל כי שרית עם-אלהים ועם-אנשים ותוכל: וישאל יעקב
ויאמר הגידה-נא שמך ויאמר למה זה תשאל לשמי וירך אתו שם:
לא ויקרא יעקב שם המקום פניאל כי-ראיתי אלהים פנים אל-פנים
לב ותנצל נפשי:

א' ע

102

(כו) כי עלה השחר, וצריך⁴⁰ אני לומר שירה [ביום]³⁹. ברכתני,
הודה לי על הברכות שברכני אבי שעשו מערער עליהן⁴¹

א' ע

101

ויותר יעקב לבדו, לבדו מאין בא לו זה הכו
כשעקב האבנים תחת מראשותיו
והשכים בבוקר ומצא אבן ונתכצר לו הכו
של שמן ויצוק על ראשו, וחזר הכו
ונתמלאה, אז ידע יעקב שהוא מזומן לגבוה,
אמר אין זה ראוי להניחו כאן, וזהו השמן
שנמשחו ממנו המשכן וכל כליו והמזבח,
אהרן ובניו וכל המלכים, ועדיין קולו קיימח
כמו שאמרו רז"ל לדורותיכם, והוא כד השמן
של צרפית, שאמר לה אליהו כד השמן לא
הכלה, והוא השמן של אשת עובדיה הנביא,
וכשראה יעקב כך שכל הניסים עתיד להיות
בו, סיכן את עצמו והביאו כך מצאתי.

א' ע

לבן סביר ל"י נאם יהוה ליום קום
לעד כי משפט לטוף גזים לקבצי ממלכות לשפוך עליהם ועמ'
לצל קרנו אפי' כי באש קנאתי מאכל כל-הארץ: כי-אז אהסר אל'
עמים שפה ברוכה לקלא קלם בשם יהוה לעבדו שקם אחרו

א' ע